

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В СТРУКТУРІ МЕХАНІЗМУ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ

© 2017 СЕРДЮКОВ К. Г.

УДК 658.52:38.24

Сердюков К. Г.

Економічна безпека господарського товариства в структурі механізму корпоративного контролю

Поширення корпоративної форми організації ведення бізнесу спричинило появлення специфічних проблем, які пов'язані з необхідністю узгодження інтересів багатьох власників пакетів корпоративних прав у рамках певної стратегічної лінії поведінки акціонерного товариства. Потреба ідентифікації таких проблем та створення контурів організації управління ними, як специфічними загрозами корпоративній безпеці, обумовили напрямок проведеного дослідження. Саме тому за мету статті обрано співвіднесення процесів організації управління економічною безпекою акціонерного товариства з процесами розподілу та реалізації корпоративного контролю. В основу досягнення цієї мети покладено розроблену модель проблемної галузі формування механізму корпоративного контролю господарського товариства, яка заснована на стейкхолдерському підході до визначення цілей і завдань корпоративного контролю. При цьому організація управління корпоративною безпекою базується на введених класифікаційній ознаці загроз. Ця ознака дозволяє виокремити специфічні загрози, які виникають саме у сфері корпоративних відносин. Прийняття архітектурного підходу до опису механізму корпоративного контролю дозволило визначити взаємозв'язок між загрозами різних ієрархічних рівнів. Безпосередньо ж управління рівнем безпеки засновано на введених практик протидії загрозам, які в рамках архітектурної моделі господарського товариства пов'язані з відповідними стейкхолдерами.

Ключові слова: корпоративний контроль, економічна безпека, акціонерне товариство, корпоративна архітектура, інтереси стейкхолдерів.

Рис.: 5. **Бібл.:** 23.

Сердюков Костянтин Георгійович – кандидат економічних наук, доцент, директор, Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (пров. Плетньовський, 5, Харків, 61003, Україна)

E-mail: k.serdyukov@i.ua

УДК 658.52:38.24

UDC 658.52:38.24

Сердюков К. Г. Экономическая безопасность хозяйственного общества в структуре механизма корпоративного контроля

Распространение корпоративной формы организации ведения бизнеса вызвало появление специфических проблем, связанных с необходимостью согласования интересов владельцев пакетов корпоративных прав в рамках единой стратегической линии поведения акционерного общества. Необходимость идентификации таких проблем и создания контуров организации управления ими, как специфическими угрозами корпоративной безопасности, обусловили направление проведенного исследования. Именно поэтому целью статьи избрано сопоставление процессов организации управления экономической безопасностью акционерного общества с процессами распределения и реализации корпоративного контроля. В основу достижения данной цели положена модель проблемной области формирования механизма корпоративного контроля хозяйственного общества, основанная на стейкхолдерском подходе к определению целей и задач корпоративного контроля. При этом организация управления корпоративной безопасностью базируется на введенном классификационном признаке угроз. Данный признак позволяет выделить специфические угрозы, возникающие именно в сфере корпоративных отношений. Принятие архитектурного подхода к описанию механизма корпоративного контроля позволило определить взаимосвязь между угрозами различных иерархических уровней. Непосредственно же управление уровнем безопасности основано на введении практик противодействия угрозам, которые в рамках архитектурной модели хозяйственного общества связаны со стейкхолдерами.

Ключевые слова: корпоративный контроль, экономическая безопасность, акционерное общество, корпоративная архитектура, интересы стейкхолдеров.

Рис.: 5. **Библ.:** 23.

Сердюков Константин Георгиевич – кандидат экономических наук, доцент, директор, Харьковский институт финансов Киевского национального торгового-экономического университета (пер. Плетневский, 5, Харьков, 61003, Украина)

E-mail: k.serdyukov@i.ua

Serdyukov K. H. Economic Security of a Company in the Structure of the Mechanism of Corporate Control

The spread of the corporate form of business management caused the emergence of specific problems associated with the need to harmonize the interests of owners of corporate rights within a single strategic line of conduct of a joint-stock company. The need to identify such problems and create contours for organization of their management regarding them as specific threats to corporate security has determined the direction of the study. That is why the aim of the article is bringing the processes of economic security management of a joint-stock company in line with the processes of distribution and implementation of its corporate control. The basis for achieving this goal is the model of the problematic area of forming a corporate control mechanism of a company based on the stakeholder approach to defining goals and objectives of corporate control. At the same time, the organization of corporate security management is based on the introduced classification criterion of threats. This criterion allows identifying specific threats that arise specifically in the sphere of corporate relations. The adoption of an architectural approach to the description of the mechanism of corporate control enabled determining the relationship between threats of different hierarchical levels. Management of the level of security is based on the introduction of practices to counter the threats that within the architectural model of a company are associated with stakeholders.

Keywords: corporate control, economic security, joint-stock company, corporate architecture, stakeholder interests.

Fig.: 5. **Bibl.:** 23.

Serdyukov Konstantin H. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Director, Kharkiv Institute of Finance of the Kyiv National University of Trade and Economics (5 Pletnovskiy Lane, Kharkov, 61003, Ukraine)

E-mail: k.serdyukov@i.ua

Вступ. Оскільки національна економічна система базується на потужному корпоративному секторі (на перше грудня 2017 року за даними державної служби статистики в Україні налічувалося 14763 акціонерних товариства та 4267 різного роду об'єднань юридичних осіб [5]), то питання організації управління процесами корпоратизації завжди будуть залишатися актуальними та вагомими з народногосподарської точки зору. Зрозуміло, що корпоративній формі ведення підприємницької діяльності властиві специфічні ризики, які потребують організації належної системи управління ними. Одночасно зазначимо, що процеси реформування корпоративного сектора, які відбуваються в поточний момент часу (зміна вимог щодо визначення типу акціонерного товариства, впровадження процедур сквіз-ауту, формування інституту незалежних корпоративних директорів і наглядових рад тощо), значно актуалізують питання дослідження зв'язку економічної безпеки з розподілом корпоративного контролю.

Дійсно, будь-які трансформації у сфері корпоративного управління чи зміна базису інтеграційної взаємодії суб'єктів господарювання сприяють появі специфічних загроз або нових факторів впливу, які раніше не потрапляли в зону уваги механізму корпоративного контролю. Відповідно, вельми цінним постає взаємне збагачення наукових дисциплін корпоративної сфери та концепцій забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Саме на визначення та деталізацію сфер такого взаємного збагачення й орієнтоване це дослідження.

Постановка проблеми й аналіз останніх досліджень.

Вирішення означеної проблеми управління економічною безпекою корпоративного підприємства ґрунтується на поєднанні та забезпеченні дифузії досягнень цілого ряду напрямків наукових розробок. Першим із таких напрямків, який доволі докладно висвітлено в працях вітчизняних і зарубіжних учених, є дослідження питань управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Розбудовою цього напрямку наукових досліджень займалися, наприклад, В. А. Богомолів [1], М. В. Куркін [9], Г. В. Козаченко [6], О. М. Гуцалюк [3], О. М. Ляшенко [10] та цілий ряд інших учених. Цими авторами висвітлено питання змісту економічної безпеки [9; 10], проведено розподіл факторів загроз між рівнями економічної системи з виділенням відмінностей в організації управління безпекою для мікро- та макrorівня (наприклад Г. В. Козаченко дослідила розподіл управління економічною безпекою за вертикаллю «держава – регіон – суб'єкт господарювання» [6], а О. М. Ляшенко використала таку підпорядкованість, як «безпека людства – безпека нації – безпека діяльності – безпека колективу – безпека особистості» [10, с. 24]), розроблено критерії та узагальнено підходи до оцінювання рівня економічної безпеки [1], навіть обґрунтовано доречність введення такого нового наукового напрямку, як «безпекознавство», та науки «безпекологія» [6].

У той же час слід констатувати відсутність єдності поглядів у всіх означених сферах: від оцінювання рівня до організації управління економічною безпекою. Навіть зміст поняття економічної безпеки розкривається в термінах різних категорій. Так, у більшості випадків під економічною безпекою розуміють: стан підприємства, в якому воно запобігає наявним загрозам і досягає поставлених цілей бізнесу [14, с. 52]; ситуацію відсутності неприпустимого ризику [8]; гарантованість захисту інтересів і стан протистояння загрозам [1, с. 13]; захищеність залучення та використання ресурсів [9, с. 47]; міру економічної свободи підприємства [10, с. 60]. Отже, економічна безпека підприємства, як вірно зазначено у [6], роз-

кривається з використанням доволі різних категорій (таких як «стан», «захищеність», «інтереси», «стійкість», «ризик» тощо) й потребує остаточного визначення чи вироблення підходу до узгодження таких категорій.

Окрім того, висвітлення питань підтримки економічної безпеки функціонування та розвитку суб'єктів господарювання здебільшого здійснюється поза врахуванням особливостей корпоративної сфери економіки. Тобто під час дослідження спроможності підприємств протидіяти різного роду загрозам особливості корпоративних відносин не розглядаються ані як специфічна сфера виникнення особливих загроз, ані як інструмент формування потенціалу протидії подібним загрозам.

Заради справедливості зазначимо існування робіт, які досліджували економічну безпеку корпоративних підприємств. Водночас у частині таких робіт специфічні особливості саме корпоративної сфери й не розглядалися. Брався до уваги широкий підхід до визначення корпоративного управління (корпоративне управління як управління корпорацією в цілому) та в подальшому безпека розглядалася в контексті означених вище розробок. Прикладом таких досліджень є розробка Л. Скібіцького [17, с. 312–352], в якій досліджуються питання економічної безпеки та управління ризиками корпорації, але не враховується специфіка розподілу відносин власності та корпоративного контролю. О. Гуцалюк [3] доволі докладно висвітлює логіку підтримки безпеки корпоративних інтеграційних процесів, в основу якої поклав динаміку наявності відповідного ресурсу безпеки. Гіпотезою цього дослідження [3, с. 146] постала ідея про консолідацію зусиль окремих суб'єктів господарювання для акумулювання якомога більшого обсягу подібного ресурсу. Основним недоліком означеної роботи [3] є те, що консолідація ресурсів безпеки розглядається поза визначенням особливостей перерозподілу пакетів корпоративних прав щодо цього ресурсу.

Повністю протилежною є розробка Л. Рогатіної [14], яка декларує визначення особливостей корпоративного управління в системі забезпечення економічної безпеки. При цьому автор [14] тільки описує принципи й інформаційне забезпечення корпоративного управління, лише співвідносячи їх з завданнями підтримки безпеки. При цьому слід не погодитися з цим автором та наголосити на тому, що корпоративне управління є поняттям більш високого ієрархічного рівня та саме воно має враховувати рівень економічної безпеки як окремий критерій (а не навпаки, коли система підтримки безпеки визначає логіку процедур корпоративного управління). Описередковане це твердження доводиться і працею В. Рудковського [15, с. 22], який у складі корпоративної безпеки виділив такі складові, як економічна, політична, інформаційна й інтелектуальна безпека. Як правило, дослідники [1; 9; 10] кожен з означених видів безпеки розглядають самостійно (в рамках задекларованого Г. Козаченко [6, с. 12] функціонального підходу до розуміння економічної безпеки), визначаючи загальний рівень безпеки лише як інтегральний показник. Такий підхід не є цілком вірним з огляду на відмінність інтересів суб'єктів управління щодо рівня тієї чи іншої безпеки та з огляду на неможливість окремого розгляду лише якогось з видів безпеки.

Позитивний внесок у дослідження означеної проблематики роблять вчені, які досліджували корпоративні ризики. Це такі автори, як А. Керезин [8] (розвинув теорію корпоративного ризик-менеджменту та висвітлює роботу корпоративних механізмів економічної безпеки), Б. Корді зі співавторами [22] (розвинули інструментарій управління безпекою та корпоративними ризиками) чи А. Шихвердів [18] (емпірично обґрунтував вимоги та складові системи управління корпо-

ративними ризиками). Водночас з огляду на певні відмінності між безпекою та ризиком доречним є врахування доробку значених авторів [8; 18; 22] під час орієнтації механізму розподілу корпоративного контролю на врахування критерію економічної безпеки. Позитивним моментом тут також є наявність стандарту ISO 31000 [20], який визначає принципи організації ризик-менеджменту на підприємстві. У той же час в умовах акціонерного товариства або інтеграційного об'єднання підприємств цей стандарт повинен враховувати особливості сформованої корпоративної архітектури. Для цього задекларовані процедури ризик-менеджменту мають розглядатися через вимоги стандарту ISO 42010 [21] щодо моделювання архітектури складних систем, що, своєю чергою, вимагає подальшого пророблення.

Аналізуючи наявні дослідження, наголосимо на існуванні багатьох робіт, які розглядали питання формування механізму корпоративного контролю. Це, наприклад, праці таких авторів, як О. Попов [13], О. Осіпенко [12]. У цих роботах окремої уваги до питань економічної безпеки практично не висувалось. Виключенням є розробки хіба що Н. Коалеснікової [7] (ввела до корпоративної звітності аспекти контролю стабільності та безпеки функціонування акціонерного товариства) та С. Зайнулліна [4] (розглянуто механізм формування холдингових структур як засіб захисту інтересів інвесторів, але лише в контексті протидії рейдерським атакам як загрозам безпеці). Хоча й в них економічна безпека не виступала окремим об'єктом дослідження, а була представлена лише як одна з багатьох властивостей для врахування в процесі реалізації корпоративного контролю.

Розбіжності підходів до визначення місця економічної безпеки в механізмі корпоративного контролю пояснюються і розбіжностями навіть у визначенні розуміння корпоративного контролю як такого. Так, у наявній літературі корпоративний контроль розглядається в рамках вузького (наприклад, Я. Гританс [2] розглядає контроль як «вирішальний вплив на діяльність учасників корпоративних відносин») та широкого (Н. Нікіфорова [11] тлумачить поняття контролю як надання стейкхолдерам права визначати та контролювати стратегію розвитку акціонерного товариства) підходів. Зазначені відмінності в розумінні корпоративного контролю становлять основу наведеної на рис. 1 структурно-логічної схеми його розподілу та реалізації в господарському товаристві. Ця схема побудована з використанням програмного продукту SimpleMind та в рамках визначеної в цьому продукті логіки побудови інтелектуальних карт.

Наведена на рис. 1 схема є авторською систематизацією проблемної галузі формування механізму корпоративного контролю господарського товариства. В рамках цієї схеми визначено місце економічної безпеки у сформованому механізмі. Отже, саме ця схема й стане теоретико-методологічною основою для розбудови контурів управління економічною безпекою господарського товариства в рамках механізму корпоративного контролю.

Метою статті є розвиток теоретико-методологічних засад організації управління економічною безпекою в процесах розподілу та реалізації корпоративного контролю в господарському товаристві.

Виклад основного матеріалу. Реалізація мети статті вимагає першочергового визначення розуміння поняття економічної безпеки в контексті формування та реалізації корпоративного контролю. Для досягнення цього, орієнтуючись на наведені вище визначення економічної безпеки [1; 3; 6; 9; 10], пропонується введення додаткової ознаки для класифікації за-

гроз економічній безпеці. Ця ознака, як відображено на рис. 2, буде розподіляти загрози між сферою механізму корпоративного контролю господарського товариства впливу механізму корпоративного контролю та всією господарською діяльністю акціонерного товариства. Основу подібного розподілу становить також виділення на рис. 2 різних груп стейкхолдерів. Це пов'язано з тим, що кожен з них має власне відношення до факторів загроз. Отже, корпоративні конфлікти можуть виникати в рамках вибору інструменту протидії загрозам або навіть в рамках прийняття рішення щодо нівелювання певної загрози економічній безпеці, оскільки ця загроза не впливатиме на ступінь реалізації інтересів якихось стейкхолдерів. У цьому випадку вельми цінною є пропозиція А. Керезіна [8] щодо переорієнтації управлінських механізмів на зменшення загального корпоративного ризику. У випадку поставленої мети дослідження метою подібної переорієнтації стане мінімізація кумулятивного впливу загроз на акціонерне товариство, регламентуватися яка буде саме за рахунок розширення контурів механізму розподілу й реалізації корпоративного контролю.

Як можна побачити з рис. 2, різні загрози чинять різний вплив на окремі групи стейкхолдерів господарського товариства. Отже, ідентифікація місця корпоративної безпеки в механізмі контролю господарського товариства потребує чіткого співвіднесення загроз та інтересів стейкхолдерів. Загальна логіка такого співвіднесення задекларована на рис. 2, де одночасно відображена наявність причинно-наслідкових зв'язків між окремими загрозами економічній безпеці. Подальшу деталізацію зазначеної логіки пропонується здійснити в рамках побудови корпоративної архітектури господарського товариства. Розуміння корпоративної архітектури та логіки її моделювання автором вже було розглянуто в своїх попередніх дослідженнях. Таким чином, базуючись на [16], під корпоративною архітектурою будемо розуміти опис концепції, принципів і компонентів системи з відображенням виконуваних ними функцій.

Вибір означених на рис. 2 стейкхолдерів базується на агрегації поданої на рис. 1 їх декомпозиції. В умовах конкретного товариства ця схема потребує більшої конкретизації, яку можна отримати саме за рахунок розробки корпоративної архітектури. Отже, саме архітектурне моделювання дозволяє покласти в основу визначення економічної безпеки теорію зацікавлених сторін (стейкхолдерів) і довести таке моделювання до практичної імплементації. Основу побудови корпоративної архітектури становитиме стандарт моделювання складних систем ISO 42010 [21] та мова архітектурного моделювання ArchiMate [19]. Відповідна до цих стандартів легенда моделі формування механізму корпоративного контролю, виконана за допомогою архітектурного редактора Archi, наведена на рис. 3.

Отже, орієнтуючись на подану на рис. 3 легенду, здійснимо початкове співвіднесення стейкхолдерів господарського товариства з можливими загрозами та параметрами функціонування такого товариства. В рамках реалізації цієї вимоги на рис. 4 відображено основні бізнес-процеси господарського товариства з вимогами до їх перебігу й інтересом стейкхолдерів, що визначаються за ISO 31000. При цьому (орієнтуючись на означені на рис. 1 підходи до визначення сфер поширення корпоративного контролю) формування корпоративної архітектури буде або зачіпати всі означені на рис. 2 сфери прояву загроз, або орієнтуватися лише на корпоративну сферу. Управляти реакцією на решту загроз будуть інші механізми, засновані на наявності поданих на рис. 2 зв'язків між проявом загроз.

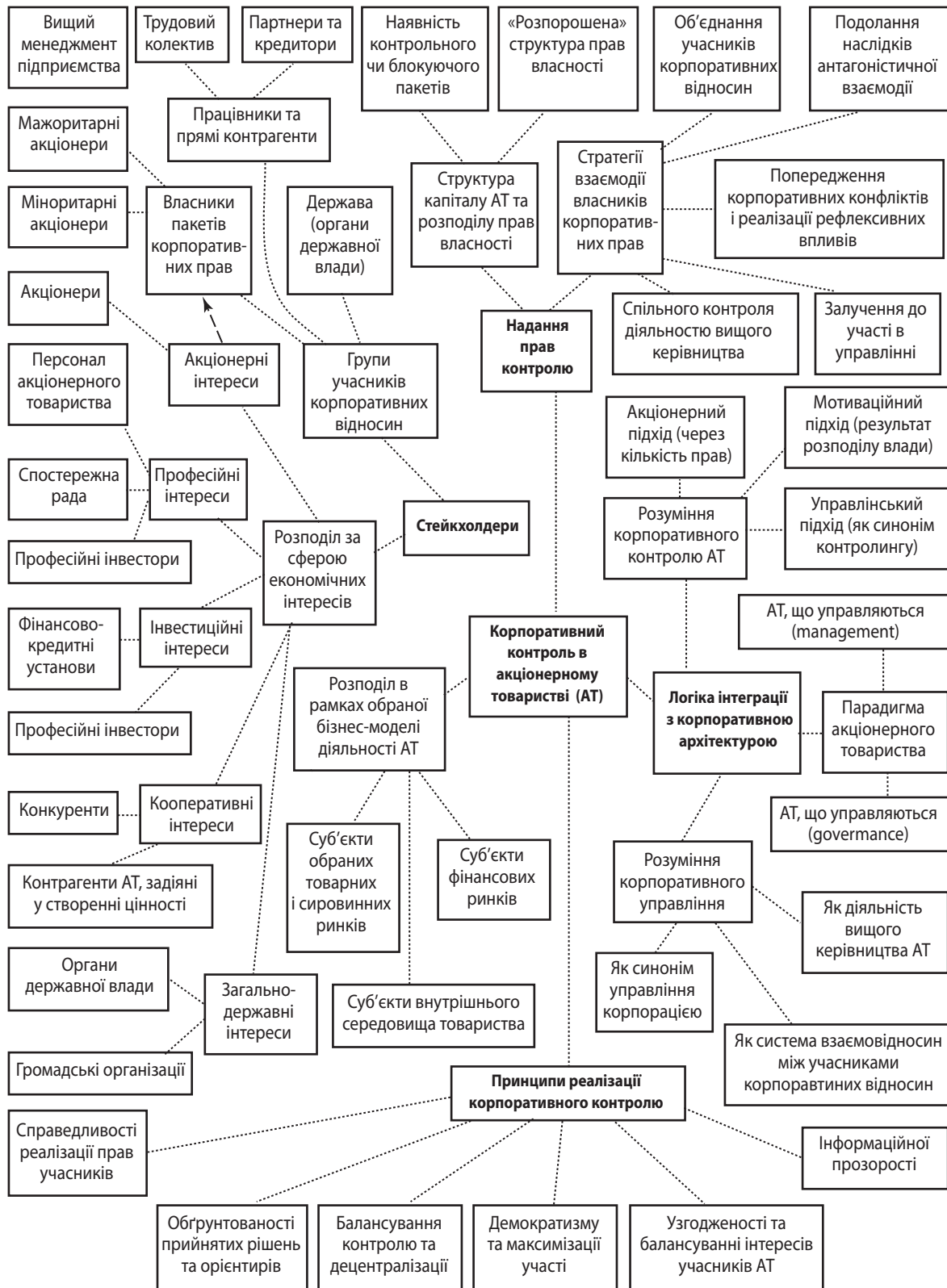

Рис. 1. Структурно-логічна модель проблемної галузі формування

Доведеність цього твердження міститься в рамках проведеного на початку статті аналізу підходів до визначення змісту поняття економічна безпека. Такий зміст у багатьох випадках [1; 8; 10; 14] розглядався через спроможність досягнен-

ня поставлених цілей, які врешті-решт є відображенням економічних інтересів суб'єкта. При цьому прийняття архітектурного підходу розширює ці поняття в контексті врахування не просто цілей, а гармонізованої зони інтересів. Таким чином,

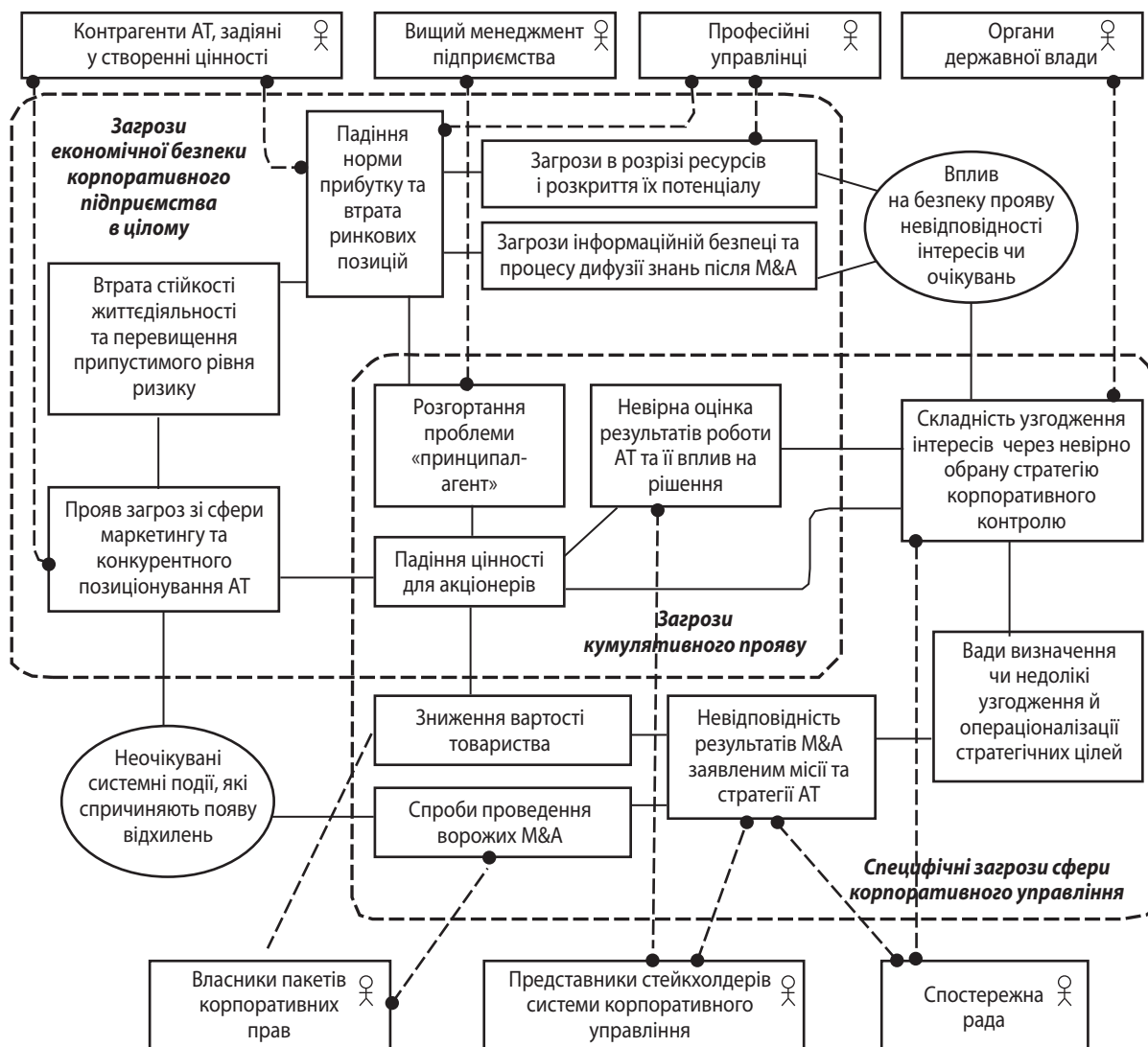

Рис. 2. Розподіл сфери прояву загроз економічній безпеці господарського товариства за ознакою відношення до сфери корпоративного контролю

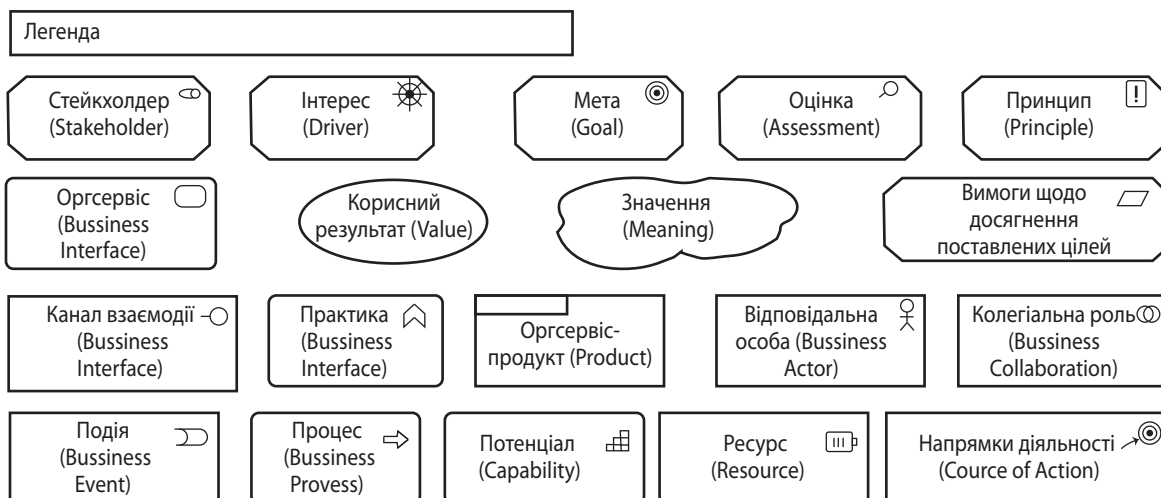

Рис. 3. Легенда архітектурної моделі розподілу корпоративного контролю в ІКС

і загрози безпеці оцінюються в рамках подібної гармонізації, яка врешті-решт і формує контрольне середовище для механізму корпоративного контролю.

В рамках поданої на рис. 4 схеми звернемо увагу на момент зв'язку складових управління економічною безпекою господарського товариства зі стейкхолдерами. Подана схема визначає такий зв'язок, орієнтуючись на подані на рис. 2 види ризиків. В глобальному вимірі на рис. 2 подано два різновиди прояву факторів загроз. Перший вид загроз моделюється проявом певної системної події (це в цілому відповідає вимогам стандарту ISO 31000). Другий тип загроз пов'язаний з появою відхилень у рамках встановлених орієнтирів задоволення інтересів стейкхолдерів. У той же час подані результати співпадають з проведеними НДІ корпоративного права дослідженнями [18] існуючої практики управління ризиками. Так, згідно з опитуванням представників 80 корпоративних підприємств вагоме значення мають формалізація процесу управління ризиками та загрозами (підтверджено відповідями 46 % від опитуваних) та впровадження політики забезпечення економічної безпеки (37 % опитуваних). При цьому лише 14 % респондентів зазначеного опитування [18] наголосили на необхідності провадження процедур ризик-менеджменту на рівні ради директорів. Така відповідь підтверджує актуальність поданого на рис. 4 архітектурного моделювання системи забезпечення корпоративної безпеки.

Як видно з рис. 4, основу діяльності господарського товариства, як і будь-якого підприємства, становить надання ринку певної цінності. Для цього на рис. 4 відображено зв'язок основних бізнес-процесів господарського товариства з означеними на рис. 2 групами стейкхолдерів. Інструменти контролю за практиками реалізації означених на рис. 4 бізнес-процесів в сукупності з відповідними важелями впливу й інституціональним забезпеченням й формуватимуть механізм корпоративного контролю. Архітектурну модель цього механізму подано на рис. 5.

Наведена на рис. 5 схема заснована на врахуванні поданих на рис. 1 принципів реалізації корпоративного контролю, які, своєю чергою, визначають практики роботи з загрозами корпоративній безпеці (це створило наукове підґрунтя розроблених пропозицій з виділення місця економічної безпеки в реалізації механізмів корпоративного контролю). Окрім того, в основу цієї моделі покладено розробки The Open Group щодо моделювання ризик-менеджменту [23] та наведені у [22, с. 94–101] пропозиції щодо адаптації цих розробок до архітектурного підходу.

Оскільки в розробках [22; 23] наведено переважно модель реакції на певну ситуацію ризику, то подана на рис. 5 схема розширена врахуванням вимог суб'єктів реалізації корпоративного контролю. Ще одна особливість поданої на рис. 5 схеми міститься в підході архітектурного моделювання archimate, який розглядає окремі моделі як інтегровані складові. Це дозволяє узгодити подані на рис. 4 та рис. 5 моделі одна з одною та передбачити їх інтеграцію з попередніми розробками автора з [16]. Звернемо увагу на ще одну перевагу запропонованого підходу. Як правило, в економічних дослідженнях йдеться про побудову окремих спеціалізованих контурів управління ризиками чи дотримання економічної безпеки. Не заперечуючи права на такий підхід, наголосимо на більшій доречності обирати такі інструменти роботи корпоративного підприємства та практики його діяльності, які самі по собі сприяють зниженню ризику та зростанню безпеки. Саме такий підхід використано в поданій на рис. 5 схемі в рамках формування механізму розподілу та реалізації корпоративного контролю.

Висновки. Таким чином, у статті подано теоретико-методологічне забезпечення виділення контурів і практик підтримки економічної безпеки господарського товариства в рамках механізму розподілу та реалізації корпоративного контролю. Доведеність авторських розробок підтверджується прийнятою логікою дослідження, яка зводилась до ідентифікації стратегії і принципів реалізації корпоративного контролю (визначені як складові поданої на рис. 1 схеми) з подальшим визначенням взаємозв'язку гармонізованої зони інтересів стейкхолдерів корпоративного підприємства з відповідними факторами загрозами (такий зв'язок означений на рис. 2). Саме призначення для кожної з зон гармонізації інтересів відповідної практики роботи з загрозами та узгодження таких практик із стейкхолдерами засобами архітектурного стандарту archimate й відобразило модель розподілу корпоративного контролю. Водночас перспективою подальших розробок автора постане деталізація параметрів роботи кожної з введених практик підтримки безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богомолов В. А. Экономическая безопасность. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 295 с.
2. Гританс Я. М. Корпоративные отношения: Правовое регулирование организационных форм. М.: Волтерс Клувер, 2005. 160 с.
3. Гуцалюк О. М. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки корпоративних інтеграційних процесів. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 144–152.
4. Зайнуллин С. Б., Крыканов Д. В. Структурирование холдингов как метод повышения корпоративной безопасности (на примере группы Фосагро). *Экономика и предпринимательство*. 2017. № 2 (44). С. 39–45
5. Кількість юридичних осіб за організаційними формами. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/edrpoj/ukr/ks_opfg_1217.htm
6. Козаченко Г. В., Погорелов Ю. С. Про деякі проблеми у сучасній економічній безпекології. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2015. № 3 (55). С. 6–18.
7. Колесникова Н. А. Отчетность как инструмент корпоративного контроля. *Вестник СамГУ*. 2007. № 4 (30). С. 87–93.
8. Корезин А. С. Корпоративные механизмы обеспечения экономической безопасности предприятия. СПб.: СПГУВК, 2008. 145 с.
9. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия: монография. Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. 452 с.
10. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. Київ: НІСД, 2015. 348 с.
11. Никифорова Э. Г., Палей Т. Ф. Корпоративный контроль в системе управления организацией. Казань: Казан. ун-т, 2013. 120 с.
12. Осипенко О. В. Корпоративный контроль: экспертные проблемы эффективного управления дочерними компаниями. М.: Статут, 2014. 444 с.
13. Попов О. Є., Котов А. М., Зайцева Т. Г. Розподіл і реалізація корпоративного контролю при формуванні капіталу акціонерного товариства: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. 320 с.
14. Рогатина Л. П. Корпоративний контроль в системі управління економічною безпекою підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Т. 7, № 4. С. 52–59.

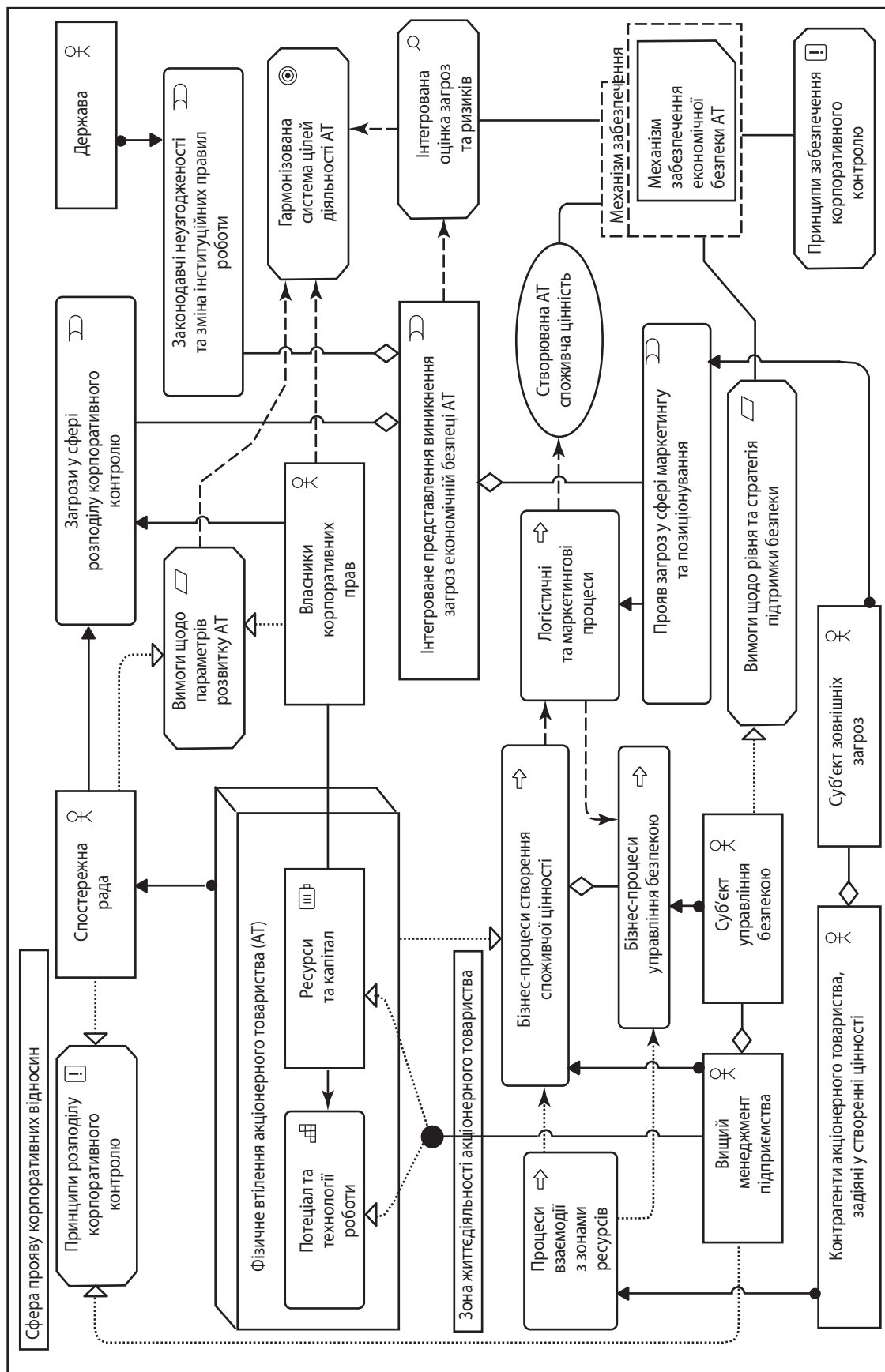

Рис. 4. Агрегована архітектура модель господарського товариства з визначенням зон прояву загроз корпоративній безпеці

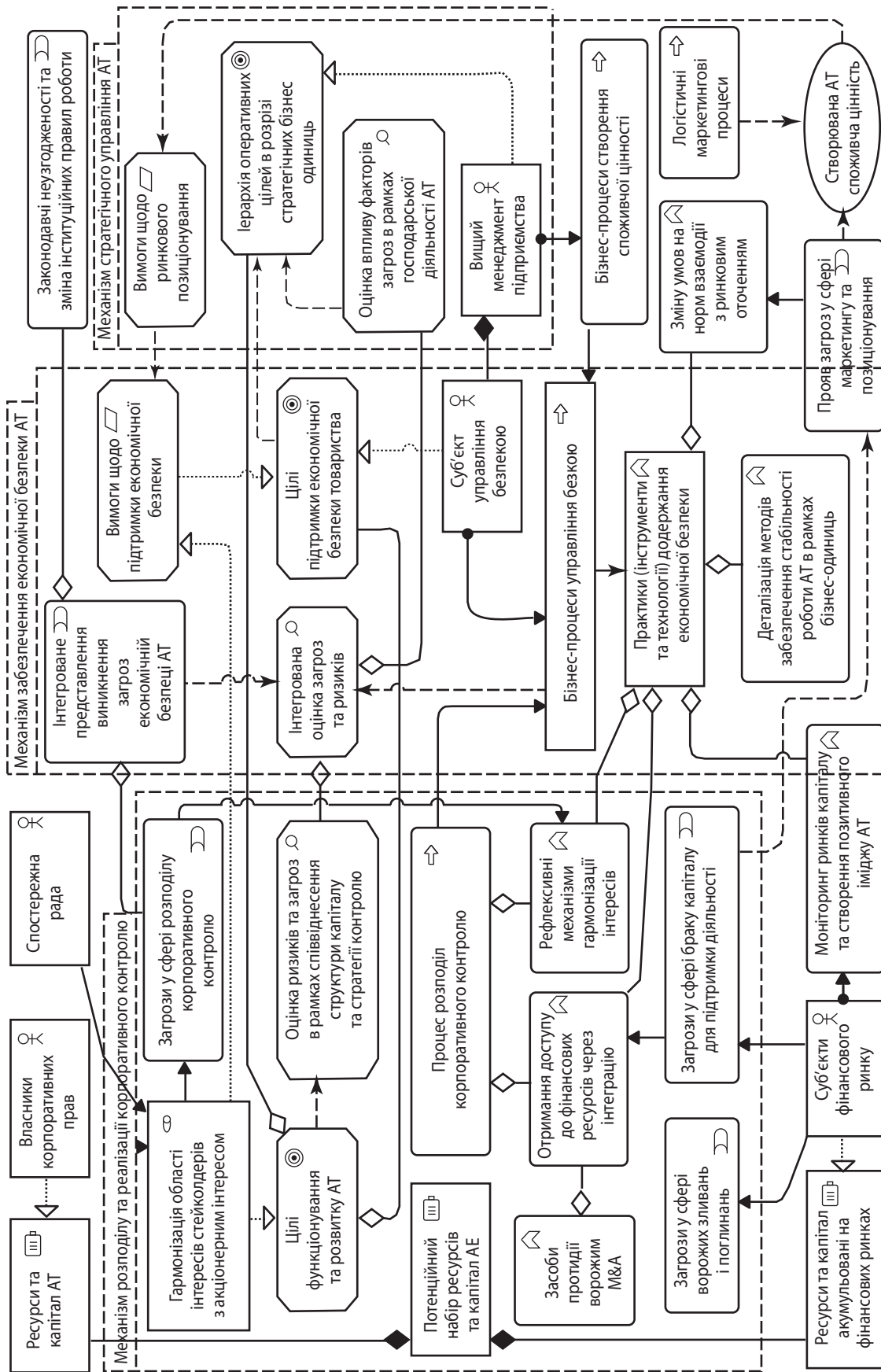

Рис. 5. Архітектурна модель механізму корпоративного контролю з виділенням практик підтримки безпеки

15. Рудковський В. В. Корпоративна безпека організації як система ефективного захисту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2014. № 25. С. 19–22.

16. Сердюков К. Г. Архітектурне моделювання функціонування та розвитку інтегрованих корпоративних структур. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 26. С. 175–181.

17. Скібіцький Л. І., Матвеев В. В., Щелкунов В. І., Подреза С. М. Стратегічне управління корпораціями. Київ: ЦУЛ, 2016. 480 с.

18. Шихвердиев А. П., Кириенко Е. С. Управление рисками в системе корпоративного управления. URL: <http://koet.syktsu.ru/vestnik/2012/2012-4/21/21.html>

19. The ArchiMate 3.0.1 Specification. URL: <http://pubs.opengroup.org/architecture/archimate3-doc/toc.html>

20. ISO 31000:2010 «Менеджмент риска. Принципы и руководство». URL: <http://docs.cntd.ru/document/1200089640>

21. ISO 42010:2011 «Системная и программная инженерия. Описание архитектуры». URL: <http://www.internet-law.ru/gosts/gost/63426/>

22. Kordy B., Ekstedt M., Kim D. Graphical Models for Security. Stockholm: Springer, 2016. 177 p.

23. Modeling Enterprise Risk Management and Security with the ArchiMate Language. URL: <https://publications.opengroup.org/w150>

REFERENCES

Bogomolov, V. A. *Ekonomicheskaya bezopasnost* [Economic security]. Moscow: YuNITI-DANA, 2012.

Gritans, Ya. M. *Korporativnyye otnosheniya: Pravovoye regulirovaniye organizatsionnykh form* [Corporate relations: Legal regulation of organizational forms]. Moscow: Volters Kluver, 2005.

Hutsaliuk, O. M. "Kontseptualni zasady zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky korporativnykh intehratsiinykh protsesiv" [Conceptual principles of ensuring the economic security of corporate integration processes]. *Problemy ekonomiky*, no. 3 (2016): 144-152.

"ISO 31000:2010 «Menedzhment riska. Printsipy i rukovodstvo»" [ISO 31000:2010 «Risk management. Principles and guidance»]. <http://docs.cntd.ru/document/1200089640>

"ISO 42010:2011 «Sistemnaya i programmaya inzheneriya. Opisaniye arkhitektury»" [ISO 42010:2011 «System and software engineering. Description of architecture»]. <http://www.internet-law.ru/gosts/gost/63426/>

"Kilkist yurydychnykh osib za orhanizatsiiny my formamy" [Number of legal entities by organizational forms]. http://www.ukrstat.gov.ua/edrpo/ukr/ks_opfg_1217.htm

Kolesnikova, H. A. "Otchetnost kak instrument korporativnogo kontrolya" [Reporting as an instrument of corporate control]. *Vestnik SamGU*, no. 4 (30) (2007): 87-93.

Kordy, V., Ekstedt, M., and Kim, D. *Graphical Models for Security* Stockholm: Springer, 2016.

Korezin, A. S. *Korporativnyye mekhanizmy obespecheniya ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya* [Corporate mechanisms to

ensure the economic security of the enterprise]. St. Petersburg: SPGUVK, 2008.

Kozachenko, H. V., and Pohorelov, Yu. S. "Pro deiaki problemy u suchasni ekonomichnii bezpekolohii" [About some problems in modern economic safety]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*, no. 3 (55) (2015): 6-18.

Kurkin, N. V. *Upravleniye ekonomicheskoy bezopasnostyu razvitiya predpriyatiya* [Management of economic security of enterprise development]. Dnepropetrovsk: ART-PRESS, 2004.

Liaschenko, O. M. *Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Conceptualization of management of economic safety of the enterprise]. Kyiv: NISD, 2015.

"Modeling Enterprise Risk Management and Security with the ArchiMate Language" <https://publications.opengroup.org/w150>

Nikiforova, E. G., and Paley, T. F. *Korporativnyy kontrol v sisteme upravleniya organizatsiyei* [Corporate control in the organization management system]. Kazan: Kazanskiy un-t, 2013.

Osipenko, O. V. *Korporativnyy kontrol: ekspertnyye problemy effektivnogo upravleniya dochernimi kompaniyami* [Corporate control: expert problems of effective management of subsidiaries]. Moscow: Statut, 2014.

Popov, O. Ye., Kotov, A. M., and Zaitseva, T. H. *Rozpodil i realizatsiia korporativnogo kontroliu pry formuvanni kapitalu akcionernoho tovarystva* [Distribution and realization of corporate control in formation of capital of a joint-stock company]. Kharkiv: VD «INZHEK», 2009.

Rohatina, L. P. "Korporativnyi kontrol v systemi upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva" [Corporate control in the system of economic security management of the enterprise]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti* vol. 7, no. 4 (2015): 52-59.

Rudkovskiy, V. V. "Korporativna bezpeka orhanizatsii yak sistema efektyvnogo zakhystu" [Corporate security of the organization as a system of effective protection]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia»*, no. 25 (2014): 19-22.

Serdiukov, K. H. "Arkhitekturne modeliuвання функціонування та розвитку інтегрованих корпоративних структур" [Architectural modeling of the functioning and development of integrated corporate structures]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, no. 26 (2017): 175-181.

Shikhverdiyev, A. P., and Kirienko, Ye. S. "Upravleniye riskami v sisteme korporativnogo upravleniya" [Risk management in the corporate governance system]. <http://koet.syktsu.ru/vestnik/2012/2012-4/21/21.html>

Skibitskiy, L. I. et al. *Stratehichne upravlinnia korporatsiيامy* [Strategic management of corporations]. Kyiv: TsUL, 2016.

"The ArchiMate 3.0. 1 Specification" <http://pubs.opengroup.org/architecture/archimate3-doc/toc.html>

Zaynullin, S. B., and Krykanov, D. V. "Strukturirovaniye kholdingov kak metod povysheniya korporativnoy bezopasnosti (na primere gruppy Fosagro)" [Structuring of holdings as a method of increasing corporate security (by the example of the group Phosagro)]. *Ekonomika i predprinimatelstvo*, no. 2 (44) (2017): 39-4.